

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення до Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» щодо компенсації витрат певних категорій осіб» (реєстр. № 12295-2 від 19.12.2024) (далі – законопроект), поданий народними депутатами України Третьяковою Г. М., Гончаренком О. О. та іншими.

2. Завдання законопроекту

З метою збереження та посилення соціального захисту учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та постраждалих учасників Революції Гідності законопроектом запропоновано внести зміни до статті 13 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (далі – Закон), який набрав чинності 01.01.2025, щодо:

встановлення права зазначеним категоріям осіб на компенсацію витрат на страхові премії за внутрішніми договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (далі – ОСЦПВ);

встановлення Кабінетом Міністрів України порядку, умов та розміру вищезазначеної компенсації.

Крім цього, законопроектом запропоновано перехідний період до 30 червня 2025 року, протягом якого наявність внутрішнього договору страхування для зазначених категорій осіб не є обов'язковою.

Також законопроектом передбачено, що у випадках відсутності договору ОСЦПВ для зазначених категорій громадян, шкода, завдана ними до 30 червня 2025 року, підлягає компенсації за рахунок коштів централізованого страхового резервного фонду захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах Моторного (транспортного) страхового бюро України.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень акта потребуватиме додаткових видатків із державного бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Підпунктом 2 пункту 1 розділу I законопроекту запропоновано доповнити статтю 13 Закону нормою, відповідно до якої учасники бойових дій, постраждали учасники Революції Гідності та особи з інвалідністю внаслідок війни мають право на отримання компенсації здійсненої ними оплати страхової премії за внутрішнім договором страхування, що укладений ними згідно із цією статтею. Порядок, умови та розмір зазначеної компенсації встановлює Кабінет Міністрів України.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC00304000009E0E2F005391D100](#)

Підписувач [Драганчук Юрій Олегович](#)

Дійсний з [21.02.2024 9:10:36](#) по [21.02.2026 9:10:36](#)

Міністерство фінансів України

14030-02-3/112 від 02.01.2025

Реалізація вищезазначеної норми законопроекту може потребувати додаткових витрат із державного бюджету.

Водночас суб'єкт права законодавчої ініціативи, всупереч вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України, не додав до законопроекту фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень акта може мати вплив на виконання закону про державний бюджет у поточному бюджетному періоді та потребуватиме внесення змін до нього.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Частиною третьою статті 27 Бюджетного кодексу України встановлено, що закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються:

не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду;

після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроект може бути прийнято за основу з урахуванням надалі таких зауважень.

1. Підпунктом 2 пункту 1 розділу I законопроекту запропоновано доповнити статтю 13 Закону нормою, відповідно до якої учасники бойових дій, постраждали учасники Революції Гідності та особи з інвалідністю внаслідок війни мають право на отримання компенсації здійсненої ними оплати страхової премії за внутрішнім договором страхування, що укладений ними згідно із цією статтею. Порядок, умови та розмір зазначеної компенсації встановлює Кабінет Міністрів України.

Водночас частиною першою статті 13 Закону встановлено, що розмір страхової премії за внутрішнім договором страхування зменшується на 50 відсотків для страхувальника, який є громадянином України – учасником бойових дій, постраждалим учасником Революції Гідності, учасником війни, особою з інвалідністю II групи, особою, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесеною до I або II категорії, пенсіонером, – щодо транспортного засобу, який має робочий об'єм двигуна до 2500 сантиметрів кубічних або потужність електродвигуна до 100 кіловат включно та належить йому на праві власності, за умови керування таким транспортним засобом виключно страхувальником або особою, яка також

належить до категорій, визначених цією частиною, та використання транспортного засобу без мети надання платних послуг з перевезення пасажирів та/або вантажу.

Водночас відповідно частини четвертої статті 13 Закону страховик за внутрішніми договорами страхування, укладеними з урахуванням особливостей, визначених цією статтею, має право на отримання компенсації з Державного бюджету України в розмірі не більше страхової премії за внутрішнім договором страхування, укладеним на умовах, передбачених частиною першою цієї статті, у випадках та в порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Отже, Кабінет Міністрів України повинен одночасно компенсувати частину оплати страхової премії за внутрішнім договором страхування страхувальнику та страховику, що призведе до додаткового навантаження на Державний бюджет України.

Тому, пропонуємо розглянути можливість здійснення вищезазначених компенсаційних виплат лише страхувальнику або лише страховику.

2. Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» до 01.01.2025 звільнялись від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності на території України не лише учасники бойових дій, а й постраждалі учасники Революції Гідності та особи з інвалідністю внаслідок війни, яких визначено законом, особи з інвалідністю I групи, які особисто керують належними їм транспортними засобами, а також особи, які керують транспортним засобом, належним особі з інвалідністю I групи, у її присутності.

Вважаємо, що на період воєнного стану зазначені категорії громадян повинні отримувати пільги щодо укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за рахунок страховиків, а не за рахунок державного бюджету.

Так, положеннями пункту 136.1¹ статті 136 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), які набрали чинності 01.01.2025, визначено види доходів за категоріями платників, до яких буде застосовуватися базова (основна) ставка податку на прибуток у розмірі 25 відсотків, зокрема у разі оподаткування прибутку фінансової установи (крім страховика).

За результатами податкового (звітного) 2024 року базова (основна) ставка податку на прибуток підприємств для цілей оподаткування прибутку банків, а також для застосування щодо банків положень пункту 57.1¹ статті 57 Кодексу, буде застосовуватися в розмірі 50 відсотків.

Зі свого боку відповідно до пункту 136.2 статті 136 Кодексу під час провадження страхової діяльності юридичних осіб – резидентів одночасно із ставкою податку на прибуток, визначеною у пункті 136.1 цієї статті, ставки податку на дохід встановлюються в таких розмірах:

3 відсотки за договорами страхування від об'єкта оподаткування, що визначається в підпункті 141.1.2 пункту 141.1 статті 141 Кодексу;

0 відсотків за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування в межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорів страхування додаткової пенсії, та визначених підпунктами 14.1.52, 14.1.52¹, 14.1.52² і 14.1.116 пункту 14.1 статті 14 Кодексу.

Отже, банки другий рік поспіль будуть сплачувати податок на прибуток підприємств за ставкою у розмірі 50 %, небанківські фінансові установи (крім страхових компаній) з 01.01.2025 будуть сплачувати цей податок за ставкою у розмірі 25 % (до 01.01.2025 ставка становила 18 %). Водночас ставки податків, що сплачуються страховиками, залишилися такими, як були до дати запровадження в країні воєнного стану, а саме: податок на прибуток підприємств за ставкою у розмірі 18 % та податок на дохід за ставками у розмірах 3 % і 0 % в залежності від доходу за видами договорів страхування.

Водночас страхові компанії були та залишаються прибутковими. Чистий прибуток ризикових страховиків за результатами січня–вересня 2024 року становив 1,8 млрд грн (на рівні аналогічного періоду 2023 року).

З огляду на зазначене, вважаємо, що фінансовий сектор має сприяти державі на період воєнного стану та пропонуємо в абзацах другому та третьому пункту 2 розділу I законопроекту слова та цифри «30 червня 2025 року» замінити словами та цифрами «31 грудня року, наступного після року припинення чи скасування воєнного стану в Україні».

3. За результатами розгляду вищезазначених пропозицій пропонуємо переглянути пункт 2 розділу II законопроекту щодо терміну підготовки та необхідності затвердження Кабінетом Міністрів України порядку та умов компенсації витрат страхувальників таких категорій громадян України – учасники бойових дій, постраждалі учасники Революції Гідності та особи з інвалідністю внаслідок війни з оплати послуг за укладення внутрішніх договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

4. Також слід зауважити, що на розгляді Верховної Ради України знаходяться альтернативні проекти законів України «Про внесення змін до Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» щодо удосконалення надання послуг для певних категорій осіб» (реєстр. № 12295 від 06.12.2024) та «Про внесення змін до статті 13 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (реєстр. № 12295-1 від 09.12.2024).

**Заступник Міністра фінансів України
з питань європейської інтеграції**

Юрій ДРАГАНЧУК